

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

SPRENDIMAS

DĖL R. R. IR AAS „BTA BALTIC INSURANCE COMPANY“ GINČO NAGRINĖJIMO

2016 m. birželio 1 d. Nr. 242-194

Vilnius

Lietuvos bankas gavo R. R. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo pareiškėjas prašė išnagrinėti tarp jo ir AAS „BTA Baltic Insurance Company“, veikiančios per Lietuvoje įsteigtą filialą, (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

Gyventojų turto draudimo sutartimi (draudimo liudijimas Nr. *(duomenys neskelbtini)*) (toliau – Draudimo sutartis) buvo apdraustas pareiškėjui priklausantis nekilnojamas turtas, esantis adresu: *(duomenys neskelbtini)*. Nekilnojamas turtas buvo apdraustas draudimo variantu „Klasikinė apsauga“ nuo keturių draudimo rizikų – ugnies, vandens, gamtinių jėgų ir trečiųjų asmenų tyčinės veikos. Draudimo sutartis sudaryta vadovaujantis Gyventojų turto draudimo taisyklių Nr. 039.1 (toliau – Taisyklės) sąlygomis.

2016 m. vasario 1 d. gaisro metu buvo apgadintas apdraustas gyvenamasis namas – iš dalies apdegė gaisro židinio vietoje buvusios patalpos, taip pat gesinant gaisrą buvo aplietos ir neapdegusios patalpos. Apie gaisrą 2016 m. vasario 2 d. pareiškėjas informavo draudiką.

2016 m. vasario 3 d. draudikas apžiūrėjo sugadintą turtą ir surašė defektų aktą Nr. GT/16/00239 (toliau – defektų aktas). Defektų akte aprašytos įvykio aplinkybės – pareiškėjas nurodė, kad pajutęs dūmų kvapą užlipo į palėpę ir pamatė dūmus bei smilkstantį tarpusienį, nuėmė smilkstantį apšiltinimą ir pripylė vandens, tuomet paskambino telefonu 112. Defektų aktas pasirašytas pareiškėjo.

Draudikas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo (toliau – Draudimo įstatymas) 98 straipsniu, 2016 m. vasario 3 d. kreipėsi į Mažeikių priešgaisrinę gelbėjimo tarnybą dėl informacijos apie gaisro aplinkybes bei priežastis. Draudikas prašė pateikti informaciją, nurodant, kas ir kada pranešė apie įvykį, kokios buvo gaisro kilimo priežastys ir kur buvo gaisro židiniai, ar buvo nustatyta priešgaisrinės saugos taisyklių pažeidimų, koks turtas buvo sugadintas.

2016 m. vasario 8 d. Telšių apskrities priešgaisrinės gelbėjimo valdybos Mažeikių priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba informavo draudiką, kad kilusio gaisro židinio vieta buvo gyvenamojo namo šiaurės rytinėje dalyje, toje vietoje, kur metalinis dūmtraukis kerta apšiltinimo medžiagą ir mūrinę lauko sieną. Labiausiai tikėtina gaisro kilimo priežastis – dūmtraukio įrengimo taisyklių pažeidimai. Gaisro metu apdegė 0,5 m² ploto medinis gyvenamojo namo perdengimas, 1 m² ploto apšiltinimo medžiaga – spaliai. Telšių apskrities priešgaisrinės gelbėjimo valdybos Mažeikių priešgaisrinėje gelbėjimo tarnyboje šis įvykis užregistruotas informacijos apie kilusį gaisrą tikrinimo registre Nr. 48-1-17 (8.32-1.).

2016 m. vasario 9 d. draudiko Žalų reguliavimo departamento Turto ir specialiųjų rizikų žalų reguliavimo skyriaus specialistas pateikė išvadą dėl įvykio priežasties (toliau – Išvada). Išvadoje nurodyta, kad, vadovaujantis 2016 m. vasario 3 d. atliktos objekto apžiūros vaizdine medžiaga ir administruojant bylą surinkta informacija, atliktas gaisro metu sugadinto nekilnojamojo turto vertinimas. Įvykio vietos apžiūros metu užfiksuota apardyta išorinės sienos dalis ties dūmtraukiu ir apačioje, plytos iš vidinės pusės aprūkusios, sienos šiltinamoji medžiaga –

spaliai. Apžiūros metu neužfiksuota jokių nedegių perskyrų tarp metalinio dūmtraukio vamzdžio ir spalių likučių, todėl darytina pagrįsta išvada, kad šiltinamoji medžiaga spaliai turėjo tiesioginį sąlytį su metaliniu dūmtraukio vamzdžiu. Išvadoje pažymėta, kad Šildymo sistemų, naudojančių kietąjį kurą, gaisrinės saugos taisyklių 32 punkte nustatyta, kad nuo neizoliuoto keraminio, ketaus, betoninio ir metalinio jungiamojo dūmtakio sienelių turi būti išlaikomi ne mažesni kaip 500 mm atstumai iki statinio konstrukcijų, kurių degumo klasė mažesnė kaip A2-s1, d0, ir kitų degių medžiagų. Išvadoje taip pat nurodyta, kad, pagal ST 8860237.02:1998 „Kietojo kuro šildymo krosnių pastatuose įrengimo taisyklės“ 4.15 papunktį, degias arba sunkiai degančias pastato konstrukcijas, kurios liečiasi su krosnimis, dūmtraukiais (kaminais) arba vėdinimo kanalais šalia dūmtraukių (kaminų), reikia apsaugoti nedegių medžiagų perskyromis. Perskyros storis turi būti ne mažesnis kaip 380 mm iki neapsaugotų degių pastato konstrukcijų. Pateikta išvada, kad nustatyti pažeidimai siejami su gaisro priežastimi, o šį faktą patvirtina ir 2016 m. vasario 8 d. Mažeikių priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos pažyma.

2016 m. vasario 10 d. draudikas informavo pareiškėją apie priimtą sprendimą byloje Nr. GT/16/00239, kuriuo 2016 m. vasario 1 d. įvykis, vadovaujantis Taisyklių Specialiųjų sąlygų 6.1.6 ir 6.1.16 papunkčių nuostatomis, pripažintas nedraudžiamuoju ir nurodyta, kad draudimo išmoka nebus mokama.

Pareiškėjas 2016 m. vasario 11 d. pateikė draudikui pretenziją dėl priimto sprendimo pripažinti įvykį nedraudžiamuoju. Taip pat pareiškėjas 2016 m. vasario 25 d. Mažeikių priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos viršininkui pateikė pretenziją dėl 2016 m. vasario 8 d. pažymos ir nurodė, kad dūmtraukis buvo įrengtas laikantis visų gaisrinės saugos taisyklių reikalavimų – įrengiant dūmtraukį buvo išlaikyti visi reikiami atstumai. Remdamasis tuo, pareiškėjas nurodė, kad reikalauja panaikinti 2016 m. vasario 8 d. pažymą dėl gaisro kilimo priežasties ir informuoti apie tai pareiškėją ir draudiką.

2016 m. kovo 2 d. Mažeikių priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba ištaisė 2016 m. vasario 8 d. pažymoje buvusią klaidą dėl gaisro kilimo dienos (iš 2016 m. sausio 1 d. į 2016 m. vasario 1 d.) ir pakartotinai informavo draudiką, kad gaisro židinio vieta buvo gyvenamojo namo šiaurės rytinėje dalyje, toje vietoje, kur metalinis dūmtraukis kerta apšiltinimo medžiagą ir mūrinę sieną, nekeisdama išvados, kad labiausiai tikėtina gaisro kilimo priežastis – dūmtraukio įrengimo taisyklių pažeidimas.

Lietuvos bankas gavo pareiškėjo prašymą dėl ginčo, kilusio su draudiku, nagrinėjimo. Pareiškėjas nurodė, kad draudikas, remdamasis tikrovės neatitinkančia Mažeikių priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos pažyma, įvykį pripažino nedraudžiamuoju. Pareiškėjas kelia reikalavimą draudikui įvykį pripažinti draudžiamuoju ir atlyginti patirtus nuostolius.

Draudikas pateikė Lietuvos bankui atsiliepimą ir nurodė, kad, vadovaudamasis Mažeikių priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos pažyma bei Draudimo sutarties (Taisyklių) nuostatomis, priėmė sprendimą įvykį pripažinti nedraudžiamuoju. Draudikas paaiškino, kad Taisyklių Specialiųjų sąlygų 6.1.6 papunktyje numatyta, kad išmoka nemokama, jeigu nuostoliai atsirado dėl projektavimo, statybos, montavimo klaidų ar broko, taip pat dėl akivaizdžiai netinkamų, brokuotų medžiagų, dalių ar įrengimų naudojimo. Draudikas nurodė, kad taip pat Taisyklių Specialiųjų sąlygų 6.1.16 papunktyje numatyta, kad išmoka nemokama, „jeigu nuostoliai atsirado dėl klaidų, trūkumų ar defektų, už kuriuos pagal garantiją arba įstatymų nustatyta tvarka atsako gamintojas, tiekėjas, statytojas arba garantinį techninį aptarnavimą atliekanti įmonė. Jeigu Jūs apdraustą turtą ar jo dalį pasigaminote pats, tai Jūs prilyginamas šiame punkte išvardintiems asmenims.“

Draudikas pažymėjo, kad įvykį pripažinti nedraudžiamuoju nusprendė vadovaudamasis minėtomis Taisyklių nuostatomis ir atsižvelgdamas į įvykio vietos apžiūros metu nustatytas aplinkybes: užfiksuota apardyta išorinė sienos dalis ties dūmtraukiu ir apačioje, plytos iš vidinės pusės aprūkusios, sienos šiltinamoji medžiaga – spaliai, neužfiksuota jokių nedegių perskyrų tarp metalinio dūmtraukio vamzdžio ir spalių likučių. Draudiko specialistas, įvertinęs apžiūros metu užfiksuotą informaciją, taip pat gavęs Mažeikių priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos pažymą, padarė išvadą, kad šiltinamoji medžiaga (spaliai) turėjo tiesioginį sąlytį su metaliniu dūmtraukio vamzdžiu – tuo buvo pažeistas Šildymo sistemų, naudojančių kietąjį kurą, gaisrinės saugos

taisyklių 32 punktą, kuriame nustatyta, kad nuo neizoliuoto keraminio, ketaus, betoninio ar metalinio jungiamojo dūmtakio sienelių turi būti išlaikomi ne mažesni kaip 500 mm atstumai iki statinio konstrukcijų, kurių degumo klasė mažesnė kaip A2-s1, d0, ir kitų degių medžiagų, bei ST 8860237.02:1998 „Kietojo kuro šildymo krosnių pastatuose įrengimo taisyklių“ 4.15 papunktis, kuriame nustatyta, kad degias arba sunkiai degančias pastato konstrukcijas, kurios liečiasi su krosnimis, dūmtraukiais (kaminais) arba vėdinimo kanalais šalia dūmtraukių (kaminų), reikia apsaugoti nedegių medžiagų perskyromis. Perskyros storis turi būti ne mažesnis kaip 380 mm iki neapsaugotų degių pastato konstrukcijų.

Draudikas papildomai pažymėjo, kad, pagal Draudimo įstatymo 98 straipsnio 4 dalies nuostatas, tais atvejais, kai įvykio, kuris gali būti pripažintas draudžiamuoju, aplinkybes tiria valstybės institucijos, šios institucijos draudiko prašymu privalo nemokamai pateikti rašytinę informaciją apie tyrimo metu nustatytus faktus ir tyrimo rezultatus. Draudikas nurodė, kad, pagal minėtas įstatymo nuostatas, draudimo įmonės privalo vadovautis ikiteisminio tyrimo institucijų teikiama informacija apie tyrimo metu nustatytus faktus ir tyrimo rezultatus. Draudikas mano, kad pareiškėjo teiginys, kad draudikas priėmė sprendimą vadovaudamasis tikrovės neatitinkančia Mažeikių priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos parengta pažyma, yra nepagrįstas, ir prašo pareiškėjo reikalavimą atmesti kaip nepagrįstą.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių, patvirtintų Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23, 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas. Todėl pareiškėjo reikalavimo pagrįstumas bus vertinamas atsižvelgiant tiek į pareiškėjo pateiktus argumentus ir juos patvirtinančius įrodymus, tiek į banko pateiktus argumentus ir dokumentus, kuriais grindžiami nesutikimo su pareiškėjo keliamais reikalavimais motyvai.

Atsižvelgiant į ginčo šalių pateiktus dokumentus ir paaiškinimus, pažymėtina, kad nagrinėjamas ginčas iš esmės kyla dėl draudiko atsisakymo tenkinti pareiškėjo reikalavimą pripažinti įvykį draudžiamuoju.

Įvertinus ginčo šalių argumentus, atkreiptinas dėmesys į tai, kad draudimo sutartimi draudikas prisiima nuostolių, nurodytų Draudimo sutarties ir jos sudėtine dalimi esančių Taisyklių sąlygose, draudėjui atsiradimo riziką, o draudėjas (pareiškėjas) įsipareigoja mokėti draudikui draudimo įmoką. Sudarant sutartį draudikas pasiūlo sąlygas, kurios apibrėžia jo prisiimamą riziką, ir pagal tai apskaičiuoja draudimo įmokos dydį. Pareiškėjas ir draudikas Draudimo sutartį sudarė pagal standartines sąlygas (Taisykles). Įvertinus pateiktą rašytinę medžiagą, galima daryti išvadą, kad Draudimo sutarties ir jos sudėtinės dalies – Taisyklių sąlygos pareiškėjui buvo žinomos, o sudarydamas sutartį jis su draudiko pasiūlytomis sąlygomis sutiko ir įsipareigojo jų laikytis. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Draudimo sutartis yra savanoriška, todėl draudikas gali savo nuožiūra pasiūlyti sutarties sąlygas ir nurodyti, kokia draudimo apsauga bus teikiama, nuo to priklauso draudėjo mokamos draudimo įmokos dydis. Jei sutarties sąlygos yra parengtos aiškiai ir suprantamai, jos neturi būti aiškinamos plečiamai, priešingu atveju būtų nepagrįstai išplečiami sudarant sutartį draudiko prisiimti įsipareigojimai.

Sistemiškai aiškinant Taisyklių sąlygas, kurių pagrindu draudikas atsisakė mokėti draudimo išmoką, pažymėtina, kad, pagal Taisyklių Specialiųjų sąlygų 6.1.6 papunktį, išmoka nemokama, „jeigu nuostoliai atsirado dėl projektavimo, statybos, montavimo klaidų ar broko, taip pat dėl akivaizdžiai netinkamų, brokuotų medžiagų, dalių ar įrengimų naudojimo“. Pagal Taisyklių Specialiųjų sąlygų 6.1.16 papunktį, išmoka nemokama ir tada, „jeigu nuostoliai atsirado dėl klaidų, trūkumų ar defektų, už kuriuos pagal garantiją arba įstatymų nustatyta tvarka atsako gamintojas, tiekėjas, statytojas arba garantinį techninį aptarnavimą atliekanti įmonė. Jeigu Jūs

apdraustą turtą ar jo dalį pasigaminote pats, tai Jūs prilyginamas šiame punkte išvardintiems asmenims.“

Pažymėtina, kad pareiškėjas pasirašė draudiko atstovo surašytą Defektų aktą, kuriame dėstomos įvykio aplinkybės, ir tik vėliau nurodė nesutinkąs su Defektų akte nurodytomis įvykio aplinkybėmis (kartu ir iš šio įvykio aplinkybių Mažeikių priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos pažymoje padarytomis išvadomis dėl įvykio (gaisro) kilimo priežasties), kad aplink apdegusio gyvenamojo pastato dūmtraukį esanti šiltinamoji medžiaga (spaliai) turėjo tiesioginį sąlytį su metaliniu dūmtraukio vamzdžiu – tuo buvo pažeistas Šildymo sistemų, naudojančių kietąjį kurą, gaisrinės saugos taisyklių 32 punktas, kuriame nustatyta, kad nuo neizoliuoto keraminio, ketaus, betoninio ar metalinio jungiamojo dūmtakio sienelių turi būti išlaikomi ne mažesni kaip 500 mm atstumai iki statinio konstrukcijų, kurių degumo klasė mažesnė kaip A2-s1, d0, ir kitų degių medžiagų, bei ST 8860237.02:1998 „Kietojo kuro šildymo krosnių pastatuose įrengimo taisyklių“ 4.15 papunktis, kuriame nustatyta, kad degias arba sunkiai degančias pastato konstrukcijas, kurios liečiasi su krosnimis, dūmtraukiais (kaminais) arba vėdinimo kanalais šalia dūmtraukių (kaminų), reikia apsaugoti nedegių medžiagų perskyromis. Perskyros storis turi būti ne mažesnis kaip 380 mm iki neapsaugotų degių pastato konstrukcijų.

Atsižvelgiant į Draudimo sutarties sudėtinės dalies – Taisyklių Specialiųjų sąlygų 6.1.6 ir 6.1.16 papunkčių nuostatas, darytina išvada, kad remiantis Taisyklių nuostatomis įvykis laikytinas nedraudžiamuoju, todėl dėl gaisro patirti nuostoliai neturi būti atlyginami, nes labiausiai tikėtina gaisro kilimo priežastis – dūmtraukio įrengimo taisyklių pažeidimas. Iš pateiktų įrodymų matyti, kad įvykio vietoje nebuvo nustatyta jokių nedegių perskyrų tarp metalinio dūmtraukio vamzdžio ir spalių likučių, o pagal Mažeikių priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos pateiktą išvadą – šiltinamoji medžiaga (spaliai) turėjo tiesioginį sąlytį su metaliniu dūmtraukio vamzdžiu – tuo buvo pažeistas Šildymo sistemų, naudojančių kietąjį kurą, gaisrinės saugos taisyklių 32 punktas ir ST 8860237.02:1998 „Kietojo kuro šildymo krosnių pastatuose įrengimo taisyklių“ 4.15 papunktis.

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas, nagrinėdamas civilinę bylą Nr. 3K-3-268/2004, konstatavo, kad tais atvejais, kai draudimo sutartyje (draudimo taisyklėse), su kuria prisijungdamas prie sutarties draudėjas susipažįsta ir su ja sutinka, apibūdinamas, tiksliai detalizuojamas draudžiamuoju įvykiu laikomas atsitikimas, sprendžiant, ar konkretus įvykis yra draudžiamasis, vertinama pagal taisyklėse nustatytus individualius įvykio požymius. Nagrinėjamu atveju Taisyklėse yra aiškiai ir nedviprasmiškai nurodyta, kokie patirti nuostoliai yra atlyginami ir kokie įvykiai yra pripažįstami nedraudžiamaisiais, taip pat numatyti nedraudžiamąjį įvykį ar neatlyginamas išlaidas individualizuojantys požymiai, kuriuos pagal ginčo šalių pateiktus duomenis atitinka pareiškėjo patirti nuostoliai.

Remiantis Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.185 straipsnio 2 dalies ir 6.186 straipsnio 1 dalies nuostatomis, pažymėtina, kad, sudarant sutartį prisijungimo būdu, standartinės sutarties sąlygos yra privalomos kitai šaliai tik tuo atveju, jeigu standartinės sutarties sąlygas parengusi šalis tinkamai jas atskleidė, t. y. sudarė galimybę kitai šaliai susipažinti su standartinėmis sąlygomis ir sutarties šalis aiškiai išreiškė savo sutikimą su sutarties sąlygomis. CK 6.992 straipsnio 2 dalis įpareigoja draudiką sudaryti sąlygas suinteresuotiems asmenims viešai susipažinti su draudimo rūšies taisyklėmis, o prieš sudarant draudimo sutartį – įteikti jų kopijas draudėjui. Draudimo sutartyje nurodyta: „Patvirtinu, kad prieš sudarant draudimo sutartį, su draudimo liudijime nurodytų taisyklių sąlygomis buvau supažindintas, jas supratau ir taisyklių kopiją gavau.“ Kadangi pareiškėjas, sudarydamas Draudimo sutartį, patvirtino šiame dokumente nurodytų duomenų teisingumą ir išreiškė valią dėl draudimo liudijime nurodytų sąlygų privalomumo ir taikymo, nėra pagrindo teigti, kad Draudimo sutarties šalys, sudarydamos draudimo sutartį, nesusitarė, jog draudimo apsauga bus taikoma pagal Taisyklių sąlygas.

Darytina išvada, kad draudikas pagrįstai atsisakė pripažinti įvykį draudžiamuoju ir atlyginti apdraustam pastatui gaisro padarytą žalą, todėl pareiškėjo draudikui keliamas reikalavimas atmestinas kaip nepagrįstas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių

apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu bei šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo R. R. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Direktorius

Vilius Šapoka